

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Het Leven Der HH. Maeghden Die Van Christvs tijden tot
dese eeuwe Inden Salighen Staet Der Svyverheydt inde
Wereldt gheleeft hebben**

Rosweyde, Heribert

T'Antwerpen, 1626

Ivlivs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43129

S. RVFINA et S. SECVNDA sorores. Virgines et Mart.
 10. Iulij. Jan. Gnobbaert ex

HET LEVEN
V A N D E
T W E E H H. S V S T E R S
R U F I N A io. Ivl.
E N D E A. 260.
S E C V N D A
M A E G H D E N
ende Martelaerffen.

De heplighe maeghden ende martelaerffen Ru-^{Vv} onde
fina ende Secunda hebben susters gheweest / en Registers.
zjn tot Roomen ghebozen van seer edelen ge-
slachte: haren vader was ghenaemt Asterius /
ende hare moeder Aurelia. Sy warē ten hou-
welijck beloest aen twee edel-mannen / den eenen ghe-
noemt Armentarius / ende den anderen Verinus / die in
de vervolghinghe van Valerianus ende Gallienus dooz
vreesse verlieten het gheloobe van I E S V S Christus; ende
wilden hunne bruyden Rufina en Secunda raden 't selve
oock te doen: maer al waren sy vrouwen / ende upt des
naturen kraanc; nochtans waren sy vromer dan de man-
nen / ende volstandigher in het gheloobe. Ende om dat
niet te verliezen / namen sy vooz haer / upt Roomen te
trecken op een hups / dat sy in Toscana hadden. Sy
ghinghen upt Roomen / ende hare bruydegoms waer-
schouwden 't selve aen eenen Grave / ghenoemt Arche-^{Sp woorden}
laus; die haer met ghewapent volck volghde; ende ach-^{ghebanghen}
terhaelde haer ontrent vier mylen van Roomen; ende ^{ende in den}
leverde haer over aen Junius Donatus / Obersten van ^{karcker}
de stadt; die haer van malckanderen dede schepden / ^{ghewoopen}
ende in den karcker leyden. Sy wilde Rufina eerst in het
besonder beproeben / ende haer in 't vriendelijck vooz-
houden haren edeldom / jonckheyt / schoonheyt / ende de
ghen

Stoecke ant-
woorde van
Rufina.

ghenuchte die sy mocht hebben met haren bruydegom: waerom hy haer dede op den derden dagh voor synen siechters-stoel komen/ en seyde tot haer: Hoe komt dat ghy / naerdemael ghy van soo edelen af-kompste zyt/ u soo seer laet vernederen / ende te vreden zyt met eenen soo slechten ende verwozen staet: soo dat ghy gheloofst/ ende u laet voor-staen veel beter in een ghevanghenisse gesloten/ dan vry te zyn / ende met uwen bruydegom te verbljden? **De heylighe Rufina andtwoorde:** Dese gevanghenisse sal een eynde hebben, ghelijck oock sullen dese banden, en door dese gevanghenisse en dese banden sal ick tot de glorie komen, die nimmermergeen eynde en heeft. **De Stadhouder seyde:** Ic bidde u/ verlaet u valsch voor-nemen/ en doet de Goden sacrificie/ op dat ghy langhen tijdt met uwen bruydegom mooght op deser aerden leven; oft anders sult ghy seer kort door tormenten u leven eynden. **De H. Maget seyde:** Te vergeefs, o Junius, zyt ghy u met spreken vermoyende: meynt ghy my met woorden te verwinnen? ghy belooft my (soo ick hoore) twee onprofijtelycke saecken, ende noch een daer by, die gheheel onseker is. In den eersten, ghy wilt dat ick de Goden aenbidde: waer't dat ick dat dede, ick soude mijn ziele dooden. Ten tweeden, soo wilt ghy dat ick eenen man trouwe, die my alreede tot eenen bruydegom is gegeven; dit en kan oock in der eeuwicheydt niet dueren: want ick om gheen saecken ter wereltdt en wil verlaten die onsprekelycke vreught van die heylige maeghdelycke suyverheydt. Ten derden, belooft ghy my dat ick veel jaren met mijnen bruydegom sal leven; het welck oock gheheel onseker is: want ghy, noch ick niet en kunnen weten oft wy morghen vroegh sullen levendigh zyn. **Den Stadhouder seyde:** Dwee woorden sullen haest een eynde hebben / als ghy tot de tormenten sult komen; daerom bepeyst u wel/ ende verandert uwen sin/ oft anders sult ghy seer haest met tormenten u leven eynden/ daer ghy nochtans seer langhen tijdt kont leven. **De H. Rufina andtwoorde:** Ick ben ghedaechtrigh dat ick u hebbe begrepen in 't ghene dat ghy eerst qualijck seyde; ende nu seght ghy wederom, dat ick langhen tijdt kan leven; ick segghe u klaerlijck, dat ons leven is onseker, ende sal een eynde hebben; daerom is 't een seer goede saecke dat men neerstigheyt doet om het levē te verkrijgē dat geen eynde en heeft; alsoo ons *Christus* selfs leert. Laet ons dan sijne leere

leere naer-volghen. **W**it al niet teghenstaende / soo heeft Junius noch sijn beste gedaen / om de **M**aghet haren sinte veranderen / haer biddende en radende / dat sy soude willē met haren bruydegom woonen / en hare **C**hristenheyt verlaten. **D**e **H.** **M**aget seide: Laer ghy u voorstaen, Junius, dat ick eenen sterffelijcken bruydegom beminne, soo zijt ghy seer verdoolt, *Christus* alleen is mijnen bruydegom: op hem alleen is mijn betrouwen; want ick hem akrede hebbe my selven op-gheoffert ende reynigheyde beloest: en laet u niet voorstaen, dat ghy my met woorden sult vervaert maken; want ick soo cranck in mijn geloo-ve niet en ben, dat ick mijnen Godt, ende mijnen bruydegom *Iesus Christus* soo sal verlaten. **D**en **S**tadthouder dit siende / dat hy dat onwinnelick herte / t welck gewapent was met eene stercke liefde van repnigheyt / en met t gheloobe Christi, niet en konde verwinnen / noch met ghewelt / noch met listen; soo dede hy **S**ecunda voor hem komen / om dat **R**ufina hare suster in hare teghenwoordigheyt gegeesselt soude worden; ende dat sy dooz vreesse van dierghelijcke castijdinghe / haer sonde begheven tot sijnen wille. **M**aer alsoo **S**ecunda sagh dat hare suster ghegeesselt wierdt / ende datmen haer niet aen en tastede; wiert sy ontfeken met een groote begheerte om voor Christus te sijden; en keerde haer met groote vroomicheyt tot den **R**echter; segghende tot hem met luyder stemmen: **W**at doet ghy, boosen mensche ende vyant van alle deught? **V**aerom vereert ghy mijne suster, ende laet my achter, om dat ick niet deelachtigh en soude zijn van hare glorie ende croone? **D**en **O**versten antwoorde: **M**y dunckt dat ghy dwaes zijt als uwe suster. **S**ecunda seide: **I**ck en ben niet dwaes, noch oock mijne suster; maer sy ende ick zijn Christenen: ende t is recht dat wy beyde gegeesselt worden; aenghesien wy beyde gelooven ende belijden *Christum*: want de deught der Christenen groeyt met het geestelen, ende verwerft dies te meerder croone der eeuwiger glorien, hoe dat de slaghen der tijdelijcker tribulatiē meerder geweest hebben, met welke sy gheoeffent worden. **A**lsoo den **O**versten haer daer na vermaende dat sy hy hare bruydegoms soude leven; ende sy eben volstandigh bleven / liever hebbende te sterben / dan haren maeghdom te verliezen; soo vragghede haer den **R**echter / wat sy souden doen / indien sy teghen haren wille ende met geweld verlozen t ghene dat

Groote vreesse
moedigheyt
van Secunda.

sy soo seer beminden? Secunda antwoorde: Eene Maget en kan haren maeghdom ende de suyverheydt haerder zielen niet verliezen, indien sy selve niet en verlaet de rechtveerdigheyt. Het ghewelt ende overlast, datmen een maget aendoet, is haer een torment, ende het torment vermeerderd den loon ende croone. Daerom doet al dat ghy wilt, bereyt het vyer, het svveert, de geesselen, de roeden, stocken ende steenen: vvant hoe ghy de tormenten meerder maeckt, soo veel te meer vermeerderd ghy de glorie.

Den Riechter dede haer woypen in eenen donckeren karcher; ende dede daer mest brenghen / om haer te quellen met den stanck: maer onsen Heere veranderde dat in eenen seer soeten geur / tot groote veruoeginghe vande **h**. maeghden: ende inden selven karcher verschyn eene wonderlijcke ende hemelsche claerheyt. Sy wurden daer upt ghebrocht door het bevel vanden rechter / ende ghestelt in een badt ende cuppe vol siedende olie: maer hebbende daer inne geweest twee uren lanck / en wurden sy niet beschadicht / maer wurden verkoelt ende vermaecht. Waer af den Riechter verwondert zijnde / dede haer leyden na de Rivièrè Tiber / die midden door de stadt Roomen loopt; ende dede haer daer inne woypen / met eenen grooten steen aenden hals ghebonden. De maeghden ginghen ontrent een halve ure lanck hoven over het water sonder te sincken / noch nat te worden; singende ende lobende den Heere / ende verkonighende sijne wonderlijckheden ende triomphen.

Junius dit wonder hoorende / is seer verbaest geweest: waerom hy den Graef Archesilaus by hem heeft doen komen / ende seyde tot hem: De twee maeghden die ghy voor mijnen rechter-stoel hebt over ghegheben, oft het zyn warachtige tooberaersse / oft sy zyn dienstmaeghden ende heplighen vanden warachtighen Godt; doerom wilde ick wel / dat ghy selfs den last aenveerde / ende hare sake met verstant examineerde: soo mooght ghy haer los en vry laten; oft wel (ist dat u goet dunckt) dootse door tormenten sterben. Archesilaus is te vreden gheweest / ende heeft de sake aenveert: hy heeft terstont sonder meer tot sight te nemen op haer misdaet / bevolen datmensse leyden soude buypen de stadt op een plaetse / die ghenoeemt is Buxo, vry n vlen van Roomen; ende dat albaer d'ene soude onthooft worden; ende de
andere

Sp en woypen niet beschadicht van ziedende olie.

Handwritten marginal note in a smaller script, possibly a library or archival mark.

andere het hooft ghecloven; 't welck alsoo gheschiedt is: ende de lichamen wierden daer onbegraven ghelaten / om vande wolven ghegheten te worden.

Maer de heylighe maeghden openbaerden haer seer claer-blinckende aen eene edele vrouwe van Roomen / die vrouwe was van die erbe / daer hare lichamen waren: welke heydensch was / gheuoemt Plautilla; ende sy vermaenden haer / dat sy Christen soude worden / ende de hare lichamen op-nemen ende begraven; belovende dat sy daer door vercrijghen soude den loon ende salicheyt / die sy vercreghen hadden. Plautilla dede alsoo: sy ghingh derwaerts; ende vindende de lichamen vande heylighe maeghden sonder eenighen stanck oft hindernisse / maecte sy haer op die plaetse een graf: alwaer sy eenighe jaren laghen; ende wierden daer na inde stadt ghebrocht / ende ghelept inde Kercke van S. Jan van Lateranen / op de plaetse die-men noemt Constantina-na / by de vonte van Constantinus.

Van dese twee heylighe ghesusters maeghden ende martelaerssen wordt inde H. kercke loffelijcke memozie gehouden. Van dese staet aldus geschreven in het Martelaers boeck van Roomen: Tot Roomen de gheboorte van *Rufina* ende *Secunda*, heylige maeghden ende martelaerssen ghesusters, die inde vervolghinghe van Valerianus ende Gallienus zijn ghepijnt ende ghetormenteert gheweest; en ten laetsten is d'eene het hooft gekloven, ende d'andere onthooft: ende soo gheluckighlijck naer den Hemel ghereyft. Hare heylige lichamen zijn seer eerlijck begraven inde kercke van S. Jan van Lateranen, beneffens de H. Vonte.

Sp openbaeren na hare doodr aen Plautilla.

Martyrol.
Rom.
10. Jul.

S AMELBERGA VIRGO.

10. Liliij.

I. Cnobbert exc.

H E T L E V E N

V A N D E

H. AMELBERGA

M A G H E T.

IO. IVL.

A. 772.

DE H. Maghet Amelberga is ghebozen in een Vvt oude
 doorp van Ardenneu/ op een hof. stede geheeten Registers
 Godingh/ ten ijde vanden Coninck Pipinus/ van Ne-
 ende sijn broeder Carlomannus/ van seer edele derlandt.
 ende Princelijcke ouders uyt Conincklycke
 stamme ghesproten; want de H. Maeghden Gertrudis
 ende Aldegondis sijn van haer maeghschap gh weest.
 Haren vader was Christianus ghenaeemt / haer moeder Amelberga
 Eua; die vooz al besoght hebbende / dat sp in Christo van Co-
 herbozen was / haer van ionchs af alsoo in alle godt- mincklycke
 vruchtigheyt op-ghebrocht hebben / dat sp veel vruch- stamme.
 ten van deughden ghewrocht heeft; ende was soo geer-
 ne inde kercke/ dat men se qualijck konde t'huys crijgen.
 Ghy sout gheseyt hebben / dat sp de Euangelische Anna
 gheweest ware/ die buypen de kercke nergens te vinden
 en was/ altydt biddende/ altydt vastende; ghenoech te
 kennen ghebende / dat sp van Christus tot sijne bruydt
 ghekozen was: de ouders daer in wel te vreden zijnde/
 die hun dochterken aen Christus, al was sp nochtans
 een eenigh kindt/ van hare geboorte af op-ghedraghen
 hadden.

Eene eenighe
 dochter zinn-
 de/ woode
 van hare ou-
 ders Gode
 op-geoffert.

By hunne woon-stede was eenen seer gooten ende
 schoonen besloten hof/waer dit H. Marghden hare ge-
 negentheden tot Godt beghonst te betoonen: hier heeft
 sp met haer eugen handen een bidt-huysken ghemaect/
 ende eenen autaeer ter eeren Godts op-gherecht; noe-
 mende t selve een kercke / om aldaer Gode te dienen.
 By hadde bemerckt wat de Priesters inde kercken de-
 den/ende noch gheen volle verstandt daer van hebt en-
 de/volghde het eben-wel eenighsins naer / op haer ma-
 niere. De beste vruchten die sp inden hof vondt / die
 offerde sp op haer autaecken aen Godt / ende sprack
 uyt eenen hare ghebedckens / naer der Priesteren ma-
 niere /

Sp maect t
 een kercke-
 ken/en eenen
 autaeer inden
 hof.

Sij

niere /

niere ghebende aldus eene groote hope van hare toekomende heylighepdt.

Een pagie
hare debor-
re beletten-
de/wozdt
ghestraft.

Sp gheest
hem door
hare ghebes-
den.

Bermanitt-
ghe van den
H. Vville-
brordus aen
Amelberga
tot den
maeghdelijc-
ken staet.

Den duyvel dit benghende/ende vreesende dat dit H. maeghdeken/ die van joncks af soo seer in heylighepdt opwiesch/hem noch groote schade doen soude/ heeft haer soecken te beletten; op-rockende een van hare dienaren/ die haer tot het stichten van haer kercken in 't aenbrenghen van hout ende steen geholpen hadde: want hy gaf hem booselyck in / dat hy stelen soude al dat sy vande vruchten soude op-offren. Maer soo hy sijn handt uytrepckte naer den autaeer/ ende nu wat genomen hadde/ is die verstyft; soo dat hy sijnen arm niet en konde weder na hem trecken. Het boefken stondt vooz den autaeer heel verflaghen; maer sijne ouders by d'ouders der H. Maghet gaende/ baden hen hertelyck/dat sy door haer H. dochterken vooz hunnen sone ghesondt hepdt wilden verkrigghen. Sy hebben 't ghedaen; men heeft ghebeneden: ende siet/de verstyfthept der zenuwen is allenghskens vergaen/ ende ten laetsten ghehcelijck ghenesen; ende de droefhept in blisschap verandert zijnde/ hebben sy alle den Heere ghedanckt.

Den H. Vvillebrordus, alsdoen Bisschop van Wrecht/ hadde een wepnigh van te voren ten Clooster gebouwt Epternaeck genaemt/'t welck soo hy ghingh besoecken/ is door Ardenennen ten huyse van Christianus gekome/ en eerlijck ontfangen: na veel Goddelijcke t'samen-spreken is daer vermaen gevallen van dit H. Maeghdeken/ van haer leven/ manieren van doen/ ende van het mirakel onlancks geschiedt; waer op den H. Bisschop seyde: Vvy, die het ghewicht des daeghs, ende de hitte gedragen hebben, en hebben noch sulckx niet kunnen doen. Maer aen u, ô H. Maeghdeken, om den maeghdelijcken hooghen staet in aensien te brenghen, heeft de Goddelijcke goedtheidt dit teecken van uwe heyligheyt gegunt. Om uwen maeghdom, door welcken ghy weerdigh geworden zijt, de suyvere slaep-plaetse van den onstervelijcken bruydegom in te klimmen, hebt ghy lof ende glorie in de eeuwe der eeuwen voor u voort-ghebroght. Den vijandt der hellen door een boefken, heeft u meynen te bederven; maer is selfs, sijn kracht ghebroken zijnde, verdvvenen: waerom oock *Christus* uven bruydegom u dese eere gedaen heeft. Bloeyt voort-aen met de H. *Thecla*, ende vvordt sterck ende vroom met de H. *Agnes*, ende 't beste deel

deel zy met u, als met Magdalena. Met dese woordē heeft hy het H. dochterken tot den maeghdelycken staet seer verkloecht/ende daer naer oock met het H. Sacrament des Broomsels versterckt.

De H Landrada, doen-ter-tydt seer vermaert om hare deughden/hadde in een bosch des Conincks/Weylageheeten/een Clooster ghesticht ter eeren van de gloriouse Moeder Godts. Door den raedt van den H. VVillebrordus, hebben de ouders van Amelberga haer aldaer bestelt/om noch voordr gheleert/ende meer beoeffent te worden in deughden. Sy is ontfangen/ende by d'andere dochterkens gheboeght: maer in haer heeft-men een uytnemende Engelsch leben bemerckt boven d'andere. Al was sy kostelijck naer staet/ende gherne religieuse zijnde/in het zjde ghekleedt; nochtans heeftmen bevonden/dat sy haer teer maeghdelyck lichaemken met een haren-kleedt kastydde:men was verwondert/sien de haer daghelijcks als een nieuw dochterken grooter dan deughden/daer sy in elke soo merckelijck uyt-scheen/als oft sy d'andere niet ghehadt en hadde; makende aldus haer herte eene woonstede des H. Geests.

Daer-en-tusschen is Dipinus aen de croone van Byzancryck gekomen/die op eenen sekeren tydt ter jacht gegaen zijnde in Weylen-bosch/heeft snabonts 'tvoorzepde Clooster besocht: alwaer hy seer eerlijck onthaele is van de H. Landrada. Hy onder andere Amelberga soo boven maten schoon/statigh/ende manierigh siende/heeft ghevraeght van wat gheslachte sy was; ende verstaen hebbende haren grooten edeldom/heeft haer tot hem doen roepen/omhelt/ghekust/groote vrientschap ghe-toont; ende van doen af haer gheschickt ten houwelijck vooz sijnen sone Carolus. Daer naer raedt ghenomen hebbende met de Princen van Byzancryck/die daer teghenwoordigh waren; is gesloten/dat sy dat weerdigh was/als van sulcken stamme zijnde die gheen van de Groote wijcken en moeste. Hierom heeft den Coninck ter sondt de H. Maghet daer toe ghenoodt/meynende dat sijn Conincklycke authoritept dat lichtelijck verkrighen soude.

Maer de H. Maghet/door het ingheben des H. Geests/haer tot hem keerende/heeft gheseyt: Christus is mijnen bruydegom, op wiens schoonheydt mijne ooghen vast staen, vaa vviens omhelsinghe ick niet af-ghetrocken en

Sp draeghe een haren kleede.

Sp wordt ten houwelijck versoekt van Dipinus vooz sijnen sone Carolus.

Sp wederstaet kloeskelijck.

kan worden. Ende hoe soude ick het houwelyck van uwen sone kiesen, die alsnu onscheydelijck aen den Sone van den eeuwighen Godt gebonden ben? want van alsnu hebbe ick mijn bruylofts-ghifte ontfangen; in de bruydegoms slaepkamer ben ick in gegaen; ende hoe kan ick nu, om de liefde van een stervelijc mensch, my ontbloote van de liefde des levendē Godts, dien onstervelijcken bruydegom? Ick hebbe hem mijne maeghdelijcke eerbaerheydt door belofte over ghegheven, de schoone lelie van mijne suyperheydt voor hem bewaert.

Hy heeft belofte van reynicheydt ghedaen.

Den Coninck prijst seer haer booznemen.

Den Coninck dese woorden hoorende: O Maghet (seyde hy) o rierart der maeghden/dese woorden koment uyt eenen Goddelijcken mondt/ende zijn waerachtelijck van Godt! O heel salige Maghet/uyt wiens herze sulck eene orgel des H. Geests gehoort wordt! soude het mogelijk zijn/dat van sulck-ey jonck teer dochterken sulck-een verstandighe reden soude konnen gesproken worden / als het door des H. Geests in-gheden niet en gheschiedde? Voorwaer / Godt is wonderbaer ende hoogh verheben in syne Heplighen. Dit seyde den Coninck/ Godt lobende met alle syne Hovesinghen: ende vertreckende van daer / heeft aen de H. Landrada dese H. Maghet seer bevolen; ende belast / dat sy haer in eere houden soude/ ende in alle goede ende Goddelijcke sēden beoeffenen. Thuis ghekomen zijnde/ heeft aen de Coninghinne Bertrada verhaelt wat hem met Amelberga ervaren was.

Den Conincks sone Carolus / een schoone ende vroom jongh-man / ghehoort hebbende / dat sinen vader Amelbergam versoekt hadde voor hem ten houwelyck / maer te verghheefs; is eben wel ontsteken gheweest / om haer selfs te versoeken. Is dan als ter jachte ghegaen naer Beplen-bosch; maer in der daedt / om Amelberga tot sinen wille te krijghen. Hy vondse besigh met steen oft kaleck / tot 't oprechten der myeren van 't Clooster / aen te brengen. Enbehoorlick is 't (seyde hy) tot de sijne / dat eene edele dochter van Conincs stamme / met sulck-een duyl werck haer bekommere; daerom neemt haer dat af / ende doet het ghy-lieden: ende tot het maeghden; Kompt hier (seyde hy) ende haer omhelsende / versoekt haer wille tot sijn houwelyck; maer te verghheefs / noch met bidden / noch met dreyghen oft geweld en was den onwinnelijcken toren der deughden te vellen. Te wijlen

Carolus / sone van Pipinus / soeckt haer te verwillighen / maer te verghheefs.

Wijlen hy haer om-helste / badt sy haren bruydegom
Christum secretelijck / dat hy haer upt dien noodt helpen
wilde. Ende siet / terstont is sy verhoort. Want al-daer
eene vrouwe ghekomen is / jammerlijck klaghende /
datter eenen beir upt het bossche ghekomen was / die
haer bye-korven al gheschendt hadde / ende nu groote
schade dede onder de schapen. Carolus dit hoorende /
sprongh op sijn peerdt / Amelbergam verlatende / ende liep
naer den beir. Den man van dese vrouwe / een waghens-
maecker / was besigh niet een dijssel te maecken. Desen
neemt hem Carolus af / ende gaet den beir aen / slaet
hen tusschen beyde sijn ooren / soo dat hy doot viel.

Daer-en-tusschen de H. Amelberga, niet sonder sozge /
liep naer de Capelle van onse Lieve Vrouwe / die van
binnen wel sluytende / ende een casse van heylighdom op
het hoost / tot eene eerhiedinghe ghenomen hebbende /
heeft de aerde begoten met tranen / den hemel verbult
met dese bedinghe : O Coninck der Enghelen, doet my
dese gracie, dat my de tyrannije van de wereltlijcke macht
niet en over-valle, dat mijnen maeghdom niet gheschent
en zy. Ghy zijt mijn eere ende glorie, en laet niet toe, dat
het kleedt mijnder suyperheydt my ontroofte worde. Ick
hebbe u voor bruydegom verkoren, uwe schoonheyt be-
gheert, niet behouden dat ick minnen soude, anders dan u.
Als sy met dit ghebedt besigh was / komt Carolus we-
der; ende verstaen hebbende waer sy was / heeft met ge-
welt de ghegrendelde deure van de Capelle (Godt noch
sijne gebenedijde Moeder niet ontsiende) als een kerck-
schender / willen op doen bzecken. Maer de H. Landra-
da op hare knien vallende / badt hem sulcks niet aen te
gaen / dat sy haer beste doen soude / om de H. Amelberga
tot den houwelijck te verwillighen. Hy daer mede te
biede zijnde / is naer sijnen vader ghekeert; dien hy upt-
terlijck quelde / om dit houwelijck te verpoorderen.
Maer den Coninck smeekende ende biddende / begeer-
de / datmen-se in haer voornemen laten soude.

Kortz hier naer Pipinus overleden zijnde / Bertrada
moeder van Carolus heeft oock dit houwelijck willen
beletten / hem biddende sulcks niet aen te gaen teghen
Godts wille; want het te duchten was / dat het sonder
straffe niet gheschieden en soude. Dies niet-tegenstaen-
de / als Carolus nu Coninck gheworden was / heeft hier
op sijn Raets-Heeren ghehoort / die (soo 't gheschiedt)

Amelberge
neemt hare
blucht in de
Capelle van
onse Lieve
Vrouwe.

Sp wordt
wederom
versocht ten
houwelijck,

den

Den Coninck naer den mont spreken / rieden hem al dat hy synen sin volghen soude / ende de H. Amelberga oock teghen haren danck / tot Coninghinne ende syne huysvrouwe verkiezen. Sy was doen ten huysse van Figuerra / de moeder van eenen hovelinck Hunrodus genaemt / aldaer van hem als momboir (want hare ouders nu doodt waren) ghevrocht; van waer sy meynde hare vlucht te nemen tot hare moye Wegga / t'Andain in ren Clooster van hare moye ghesticht. Hunrodus / anders daer toe wel ghewillight / kreegh last van den Coninck / van aen syne moeder te schryven / dat sy naer Daesschen met de H. Amelberga by den Coninck komen soude / om met hem te houwelijcken. Maer den goeden Godt voorszagh het anders. De H. Geertrudis nu overleden zijnde / heeft haer aen Godpnus / broeder der H. Maget veropenbaert / ende belast met alle haesten syne suster te gaen verlossen. Hy is strax / noch by nacht / naer Anchon ghereyst / daer syne suster was; ende sy zyn t'samen heymelijck wech-ghevlucht. S daeghs daer naer is dit den Coninck ghewaerschoudt; die terstondt beval haer te vervolghen; maec al te vergheefs.

Hy wordt
door der H.
Geertrudis
openbaringe
verlost.

Vluchtende / quamen sy op eenen bergh / en een dorpsfende / spoedden hen derrewaerts / om aldaer den vlyden Feest-dagh van Daesschen door het nutten van t'supper Daesch-Lammeken te houden. Daer-en-tusschen hadde een diefken het kofferken der H. Maghet (sy in hare devotie zijnde) ghestolen. Maer eenen wolf hem ontmoetende / vlieght hem toe / scheurt hem syne klederen / ontfet hem den roof / houdt hem vast / tot dat Godpnus / hem volghende / den wolf af-ghekeert heeft tot syn geluck. Maer den H. dienst is-men ter tafel gegaen. Daer was luttel t'eten by den Diefster aldaer: maer door de verdiensten der H. Maghet is de spijse ende den dranck ghegroeyt; soo dat sy voorsz acht daghen genoeghsaem gheweest is.

Eenen wolf
beschermt
haer koffer-
ken.

Hy verme-
nighfuldicht
de spijse.

Hier naer hunne reyse verboorderende door Haspengauw / zyn ghekomen by eenen bloet / al-waer sy ghestien hebben eene bende swarte ruyters. Godpnus met syne H. suster waren in groote vreesse / meynende dat het volck van den Coninck was / om haer te vanghen. Sy hebben haer dan begeben tot het ghewoonlijck gebedt: waer door sy ghewaer gheworden is / dat het dupbelen waren; want sy vrieschten als leeuwen / grimden als beiren /

beiren/huylden als wolven/schupffelden als serpentes.
 Ende eenen van den hoop; **O** Godyne (sepde hy) te ver-
 gheefs loopt ghy teghen den stroom/uwre suster den Co-
 ninck ontreckende. Diet toe/ 'ten sal u niet onghestraft
 blyben/gaet ghy voort. Keert/keert naer den Coninck/
 ende levert hem uwre suster/die hy tot eene Coninginne
 begheert. Godynus niet versaeft / ghingh even-wel
 voort. Maer siet/ soo sy hy de bygghe van den bloedt
 quamen / bryken de dupdelen die af, Even-wel eenen
 van den hoop al gup-helende : Komt/a Maghet (sepde
 hy) o ghy bypdt van den eeuwighen Coninck Christus,
 en zyt niet veroert : ick sal u over het water helpen.
 Maer de Maghet niet langher verdraghende hun voos
 ghespot/ heeft hen dooz het **H. Cruys** verjaeght met eene
 aerdt-bevinge/die d'inwoonders van die plaetse (Thie-
 nen gheheten) ghelwaer wierden. **T** volck quam ter
 stadt nyt/ ende siende de bygghe ghebryken / oock ghe-
 hoort hebbende watter ghepasseert was / hebben Godt
 in sijne wonderlijcke wercken gheloeft/ ende de **H. Ma-**
ghet seer gheacht/ de bygghe ter stontd vermaeckende/
 tot dienste der selver.

Doors reysende/zijn eyndelingen te Wilboorden ghe-
 komen ; alwaer sy hare dienst-maghet belast heeft/
 dat sy kersouwe ontrent het water soude gaen plucken.
 Dit was (naer veel vastens) ghemeynelijck hare spijse/
 droogh broodt met een krupdeken. De dienst-maghet
 die gaet : ende siet eenen vreeselijcken grooten visch /
 die springht haer naer. Sy roept over-lupdt; de **H. Ma-**
ghet vzaeghde watter was : de maerte antwoorde : En
 hadde ick niet ghelooopen/ ick ware verstonde. De hep-
 lighe **Maghet**/Gaet (sepde sy) ende vanght hem, hy is ons
 van Godt gheschoncken. De dienst-maghet ghingh t'sa-
 men met de knechten / ende sy vanghen den visch / die
 hem onder 't water niet begeben en konde. De heplighe
Maghet loefde den Heere dooz sijne weldaet; ende soo sy
 d'armen seer beminde/ deplde hen den visch/ soo dat sy
 met haer volck noch ghenoech van den visch behiel tot
 hun behoef.

Ter serber plaetse hadde de moeder van eenen **Prie-**
ster Benignus ghenoecht / nu veertigh daghen totter
 doodt toe sieck gheleghen/die vande spijse der **H. Maget**
 begheerende/ende daer van etende/ ter stont heel gesont
 wirt. Ten lesten heeft de **H. Maghet** in 't gheweste van

Wach

De dupdels
 soecken hare
 blachte te bes-
 letten.

Sy herbyde
 de dupdelen
 met het tees-
 ken des **H.**
Cruys.

Sy wordt
 mirakelous-
 lijck ghespyd
 dooz eenen
 visch.

Eene sieck
 dooz hare
 spijse ghe-
 nesen.

Sp bezyjdt
haren acker
han reghen
ende trap-
gansen.

Exod. 3.

Sp snijde
haer het hapt
af / en doet
een wijele op
haer hooft /
om 't houwe-
liick van den
Coninck Ca-
rolus te ont-
gaen.

Carolus met
ghewelt haer
aendoende/
breekt haer
het schouder-
bladt.

Wachbandt hare wooninge verkosen, ende aldaer rene Kercke ghetimmerd ter eeren Godts, ende van den H. Martinus. Alwaer sy ten tijde des Voghsts haren acker van een groot tempest ende slagh-regheus door hare ghebeden bezyjdt heeft: ghelijck oock op een ander tijdt van eene groote menichte trap-gansen, die den selven gheheelijck bedierben; bevelende haer inden kercker te komen; maer heeft die wederom los-ghelaten; en belast dat-se noyt meer en sonden weder-keeren. Ende de inwoonders ghetuyghen, dat-men 'sedert dien tijdt / tot desen dagh toe / aldaer noch dierghelijcke voghelen en heeft ghesien. **O** Was het groot van verdienste, die door

Godts vingher oock de voghelen onderdanigh maeckt. Hier-en-tusschen verfont den Coninck Carolus, dat Amelberga in sin hadde over zee te blieden, om haer te verskeren van alle perijckelen; daerom is hy met alder haest naer haer toe-gherepft, meynende by nachte haer te bespynghen. Maer door een visioen van enen Priester is sy ghelwaerschouwt haer te voorszien; evenwel te laete; wat raedt? Den Coninck is tot haren huyse ghekomen, soo sy in 't ghebedt was inde Kercke.

Twelck volepndt hebbende, heeft haer-selven het hapt af-ghesneden / ende 't hooft met de H. wijele bedeckt. Den Coninck dit hoorrende / is naer de Kercke, als ras sende gheloopen, ende heeft met grammoedighydt ghe-roepen: Wie heeft u / naer dat ghy my tot eene huyse-vrouwe toe-ghesept zyt, derren wijen? hoe hebt ghy dit oock derren aendverden? Daer naer met koelex moedt / biddende dat sy daer toe soude willen verstaen, daer hy haer toe begheerde, bondt-se eben volstandigh. Hy ras sende, trock haer by den erm, om haer op te heffen van de plaetje daer sy in haer gebedt voor den aut aer lagh; maer te vergeefs: wat hy trock / door kracht van den H. Geest was sy onroerlijck vande plaetse, daer sy lagh. Spndelinghen trock hy haer de wijele van 't hooft, ende voorz soo krachtigh by de schouderen, dat hy haer het schouder-bladt byack; nochtans sonder haer te kunnen verroeren. Hy merckende de stercke handt Godts, heeft haer ghelaten, ende is naer huyse veretrocken.

Als sy nu by was van alle ghewelt, oock door 't veropenbaren van haren huydegom van hare quetsure ghenesen; is noch weerdigh ghelozden van S. Villebrordus, ende Gertrudis in een visioen besocht te wozen.

pr.

den. Ende de **H.** Gertrudis de wijele van haren hoofde ghenomen hebbende/ heeft die den **H.** VVillebrordus geoffert om te wijen. Welck ghedaen zijnde/ heeft- se soo toe-ghesproken: Dese wijele zy u voor een teecken van eene suyvere liefde tot Godt, ende dat ghy gheen en anderen bruydegom en hebt begheert, dan sijnen eeuwigen Sone. Ende weet dat ghy binnen dry jaren by uvven bruydegom komen sult. **Op** dit hoozende/ vjaeghde: Maer wat sal ick daer-en-tusschen doen, om hem vvel te behaghen? **Op** antwoorde / dat sy te **Themischek** eene Kercke ter eeren van de **Moeder Godts** bouwen soude/ ende aldaer blijven wonen/ tot dat sy van haren bruydegom gheroepen soude worden. Hier mede de **H.** vertreckende/ heeft sy volkomen dat haer bevolen was.

Carolus te **Walenchin** wesende/ is tot straffe van den overlast/ dien hy haer ghedaen hadde/ in eene gheweldige kortse gheballen; maer sijne toe-blucht tot de **H.** **Amelberga** nemende/ heeft door hare ghebeden/ en door de voo: sprake van de **H.** Gertrudis (de welke sy beval/ dat men tot dien eynde soude aen-roepen) sijne gesontheydt wederom gekregen. **Als** men eens upt de **Schelde** water ghehaelt hadde / ende 't selve t'hups brochte / sagh-men dat het in bloedt verandert was. De **H.** **Maghet** ghet beval hare dien aers ander water te halen. **Aen** de **Schelde** komende/ sien sy eenen gheweldighen grooten visch op 't landt ligghen / dien sy t' hups brenghen. De **H.** **Maghet** verfondt / dat **Godt** haer dien ghesonden hadde tot onderhoudt van haer hups-ghesin / 't welck daer mede ghespist wierdt tot den **Godt** toe.

Als sy nu ettelijcke jaren meer een **Enghelsch** dan een menschelijck leven gheleypdt hadde/ is sy ten eynde van de **dry** jaren sieck gheworden; ende voelende dat haer hare krachten begaben/ riep met een groot betrouwen: **Mijne** ziele heeft ghedorsticht naer u, **o Heere!** hoe menighvuldijck derster naer u oock mijn vleesch. Ende als van haren bruydegom ghenoodt zijnde met dese woorden: Staet op mijn vrindinne, mijn duyve, ende kompt. wesende met de **H.** **Sacramenten** ghewapent/ heeft haren gheest ghegheben in de handen der **Enghelen**/ in 't jaer ons **Heeren** seven-hondert twee-en-seventigh/ eenen-dertigh jaren oudt zijnde. **Op** is begraven met grooter eeren te **Tempischek**/ in de Kercke van haer ghesicht.

Hare wijele
wordt van
den **H.**
Willebrordus
in een visioen
ghewijet.

Carolus
wordt ghe-
straf met
eene kortse/
e. de sy ghes-
neest hem.

Op spijst
langhen tijdt
haer hups-
ghesin met
eenen visch
van **Godt**
haer toe-ghes-
sonden.

Psal. 62.

Cant. 2.

Op sterft/
31. jaren
oudt zijnde.

S REINILDIS Virgo et Martyr
16. Julij

Ioan. Gnobbaert exc.

H E T L E V E N

V A N D E

H. R O M V L A 23. Ivl.A. 596.

M A G H E T.

Ick verhaele (seght den h. Gregorius) eene saecke / *Vt den*
 die oock mijnen broeder / ende mede- *H. Gregor.*
 ciolo wel bekenit is. Op den selven tijdt als ick my *Paus lib. 4.*
 tot een cloosterlijck leven begaf / was hier een oude *Dial. c. 15.*
 vrouwe Redempta ghenaeint / in een geestelijck ha-
 bijte / woonende by de kercke van de altydts- maghet
 MARIA de Moeder Godts. Dese was eene leer- doch-
 ter gheweest van Herunda / die groot van deughden een
 Clusenaers- leven op de berghen van Dieneste g- leeft
 hadde. Twee van gelijcken habijte hielen haer met haer
 als leer- dochteren / d' eene Romula ghenaeint / d' ander
 nu noch levende / die ick van aensien kenne / van name
 niet. Dese dy van woonden in een huys / ende leefden *Romula*
 in deughden / vol van rijckdommen / maer armelijck na *ryck van*
 de werelt. Dese Romula eben- wel ghingh haer mede- *deughden /*
 leer- dochter in deughden verre te boben. Hare verdul- *arm van*
 dighepdt was vol wonders / hare ghehoorsaemheyt in't *godt.*
 hooghste / in 't stil- swijghen een bewaerster van haren
 monde / seer neersich in't ghebruyck van een geducigh
 ghebedt. Hoe- wel dat ghemeenlijck / die- mē volmaeck-
 te menschen alhier acht / in de oogen van den oppersten
 werck- man noch on- volmaeckt ghebonden worden.
 Ghelijck wy onerbaren menschen / als wy eenighe noch
 niet volmaeckte ghesueden seghelen sien / pijsen die als
 volmaeckt / die den constenaer nochtans als onvol-
 maeckt sijt ende berfijnt : ende hoe- wel by haer hoort
 pijsen / en laet haer daerom tot een verbeteringe noch-
 tans niet te cloppen ende slaen.

Dese Romula dan is met eene sieckte gheslaghen / die- *Sichtigh*
 men de ghicht ofte lamhepdt noemt / ende veel jaren *zynde / heert*
 te bedde liggende / was by- na van 't ghebruyck van *hier meer*
 alle hare leden berooft ; ende nochtans sulck- een roede *t t deugh-*
 en heeft haer tot gheen onberdulbighept opt- getrocken. *ent-*

Het berooben der leden ghebruyck / is haer een wasdom van deughden gheworden; want soo veel te sozghvaldeijcker heeft sy haer tot 't ghebruyck der ghebeden begheben / soo sy min iet anders konde doen.

Haer celle
wordt niet
es hemelich
licht door
sienen.

Op eenen nacht dan heeft sy Gedympa haer meesterisse gheroepen (welcke beyde haer leer-dochteren/als hare naturelycke dochteren/minnelijck op-geboedt hadde) segghende: Moeder komt, Moeder komt. die stracke met de leer-dochters op-ghestaen is: ende soo de saecke aen veel openbaer gheworden is/ ende ick op den selben tijdt oock verstaen hebbe; soo is in den middernacht/ als sy nu by het bedde der siecke stonden / onverhoets een licht upt den hemel ghesonden/ dat de gheheele celle vervulde / soo klaer-blinckende / dat sy daer by staende/met een onbehoorlijcke vreesse bevanghen zijn; soo dat (ghelijck sy naemaels verhaelt hebben) van vreesse haer lichamen verstreben / ende in een verbaestheydt strack quamen. Men hoorde een ghedruys/ ghelijck van eene groote menighte/ die in de celle quamen; het deurken van de celle daverde ende schudde / als oft van d'inkomers ghestooten/ ende ghepraemt gheweest hadde. Jae men seydt / dat sy de menighte van d'inkomers ghevoelden / gheperst zijnde / nochtans door de groote vreesse die sy hadden / ende het ober-bloedich licht/ als verblijdt/ en saghen niemanden niet. Want den vaer hadde haer ooghen neder-gheperst / ende de klaerheyt van soo groot een licht neder gheslaghen.

Daer komt
oock eenen
sunderlinge
reuck.

Dit licht is strack ghevolght van eene wondere soerlicheydt van reucke; soo dat sy / die door 't licht verslaghen waren / door de soerigheyt des reucks verquickt zijn gheweest. Romula siende dat Gedympa haer meesterisse in deughden/ soo beroert was dat sy beefde/ heeft haer met eenen lieffelijcken mondt beghinnen te troosten/ segghende: en wilt niet vreesen/ moeder. Ick en sterbe nu noch niet. Ende soo sy dit dickwijls seyde/ al lenghskens is het licht ontrocken; maer den soeten reuck is ghebleven/ den eersten/ tweeden/ derden dagh. Den vierden nacht nu ghekomen zijnde / heeft-se wederom haer meesterisse gheroepen / ende van haer bezgheert / dat-mense met het heyligh lichaem ons Heeren tot een verrepfen doosien soude. Het welck geschicht is. Sy en waren van haer bedde / in devotie zijnde / noch niet ghegaen; ende siet voor het deurken van de celle op
de strate

Haer siele
wordt van
een hemelich
cho. 2 ghe-
haelt.

de strate stonden twee Choozen van sanghers / vers-
scheiden als mannen ende vrouwen / soo sy upt de stem-
men (als sy seiden) verstaen konden. De mannen be-
gonsten den sangh der Psalmen / de vrouwen die ant-
woorden. Ende soo-men vooz de deure de hemelsche
uptbaert dede / is dese H. ziele / upt het lichaem gheschep-
den zijnde / naer den hemel ghelepdt / met den seiben
sangh / die soo de sanghers hoogher op-boeren / min en
min ghehoort is gheweest / totter tijdt toe dat den
sangh / ende den reuck allenghskens vertreckende / in
hunne ooren ende neuse gheepn'icht is.

Wie soude dese H. dochter / als sy leefde / in eenigher
weerde oft eere ghehouden hebben / die by alle mensche
sulck onweerdigh scheen te zijn / wie quam haer besoe-
ken / wie achtede haer weerdigh om te sien ? De peerle
Godts lagh in den dyck / dat is / in de bederbelijckheyt
des lichaems / in de verwoyentheyt der armoede.
Daer sy van Godt upt gehaelt is / en tot een cieraet des
hemel-rijckx verheben. Nu blinckt sy upt onder de
hoogh-verheben borghers der stadt Godts / onder die
vlammighe kostelijcke peerlen der eeuwighe croone /
als eenen blixem upt-schijnende. Gode zy lof inder
eeuwigheyt.

Onder een
krauck lich-
haem is ee-
nen koste-
lijcken schat
verborghen.

H

HET

S. CHRISTINA Virgo et Martyr.
24. July Ioan. Cnobbaert. exc.

V A N D E

H. CHRISTINA 24. IUL.
A. 300.

M A G H E T

ende Martelaersse.

Het is kennelijck (ghelijck seer wel seydte eenen *VV's oude* sekeren goeden Doctoor der H. Kercke) dat *Registers.* de H. Religie door de vervolghinghe niet en wordt verminderd oft beschadicht van't ghes-tal der gheloobighe; maer ter contrarien seer vermeerderd; gelijcker-wijs eenen acker / oft eenen hof die wel begoten wordt / beter groept ende bloept / ende meer vruchten voort- brenghet. Alsoo oock is 't vande H. Kercke / die meer ende meer groept / en vruchten overbloedigh voort- brenghet / ten tijde vande vervolghinghe / door het uyt- storten van het H. bloedt der *De heylighe* H. Martelaren; waer door oock de heydensche men- *Kercke* schen tot het gheloobe bekeert worden / ende de Christe- *neemt aen* nen langhs ende meer versterckt worden in 't heyligh *door ver-* geloobe / hoe dat de wreede rynnē meer meynen door *volghinghe.* hem vervolghen 't heyligh Christen gheloobe te ver- drucken / ende t'eenemael te vernielen / ende t'onder te brenghen. Ghelijck dat ghedaen hebben (onder alle) de vervolgers der H. Kercke Diocletianus ende Maximianus / den voorgaenden tijdt / wiens op- stel was het Christen gheloobe te versmachten; midts de Christenen te dooden aen alle kanten; maer Godt heeft het al anders geordineert: want inde plaetse van eenen Christe- nen ter doot te brenghen / wierden dus sent ongheloo- bighe ende heydensche menschen bekeert / door de mirake- len / die welcke Godt dede door sijne H. Martelaers. Dit bevindende dese twee voornoemde keisers / hebben goet ghebonden hun- lieden staet ende gouverneur- schap te verlaten / ende in 't stille ende gherustighepdt hun le- ven te volen. Ende hebben hunnen last ende gou- vernement over- ghegeben / ende ghestelt in handen van hunne twee schoon- sonen / te weten / Diocletianus aen *H ij* Constan-

Constantius/den welcken quam in Brancckrijck; ende Maximianus aen Galerius/die trock ende reysde na den Oosten; ende sy-lieden twee eerste Keysers / namen de reyse aen; Diocletianus trock naer de stadt van Bizomedien/ende Maximianus naer Milanen.

Niettemin dese nu afgelept hebbēde d'authoriteyt des Keysers macht/en hebben niet af-gelept de vyantschap die sy hadden teghen de Christenen. Want verstaende daghelijck de nieuw-macen van't groot ghetal der gener die hen bekeerden vande ongheloobighe ende het Heydensch volck / tot het waerachtigh Christen geloofe/wierde sy als rasende en uyt sinnigh; soo dat Maximianus is bevonden gheweest met eenen strop verwoght; ende Diocletianus stack oock seer haest de moort. Ende om met de waerhepdt te segghen / 't was

Daer was
noch de ver-
volginghe
onder den
Keysers Con-
stantius.

eene ellendighe saecke om hem daer af seer te verwonderen / dat het gheloofe Christi IESV hoe langhs hoe meer verbeydt wierde; ende men hoorde seggen/dat bynaest over al (hoe wel dat de ouders Heydensch waren) hunne kinders nochtans secretelijck Christenē waren; sonderlinghen in Italien. Ende hoe-wel dat den Keysers Constantius de Christenen favoriseerde; ghemerckte dat hy syne woon-stede in Brancckrijck hadde; soo en hielen sy niet op van hunne wreedyhepdt te thoonen teghen de Christenen / in 't verkondighen van hunne placaten ende ordonnantien in 't voor-noemde landt van Italien; om dat den voor-noemde Keysers Constantius noch gheen Gouverneurs / oft eenighe andere Wet-houders ende Officiers/die Diocletianus al-daer ghestelt hadde/soo inde Provincie / soo oock in alle de steden afgeset en hadde. Als by exempel inde stadt Tysoste Ap; ghenoeit in Italien gheleghen / ontrent den poel Vulsinius oft Vulsin gheheten / was noch gebleven den Gouverneur der ghemeynte/ ende den President ober het recht Den eenen was gheheten Vibanus/edel van af-komste ende ghelachte/maer vol van bergerten ende quade passien/ende seer superstiteus/en een afgodist/aen-bidder der valscher goden / ende daeromme hadde hy ghemaect/ende doen maecten diversche afgodistische figueren ende beelden / van goud en silber / de selve seer hercierende met kostelijcke peerlen ende ghesteenten; ende desen was eenen bloedt-gierighen ende doot-vyant van de Christenen.

Woort

Voorts hadde desen eene dochter Christina genaemt/
 de welcke door 't na-volghen van ontallijcke andere
 dochters van haren ouderdom was Christene/ door het
 gheloobe/ende metter daedt / als oock met haren na-
 me, Dese was eene seer wijse/ Godt-bruchtighe/ debote/
 ende Gheestelycke dochter : haren vader begonst wat
 te twijfelen / ende achterdencken te hebben van sijne
 dochter/ vreesende dat sy eenigh beginsel hadde van 't
 Christen gheloobe ende seligie. Maer Christina was
 wel soo wijs ende voorsichtigh / dat sy het al dissimu-
 leerde/ende haer soo droegh oft daer niet af en was ;
 ende dit dede sy daerom/ op dat sy soude bequamigheyt
 hebbē van haer daer-en-tusschē te doen doopē; anders
 doende/vreesde sy te sterben / eer sy soude het H. Sacra-
 ment des Doopsels moghen ontfanghen:hier voors was
 sy besorght. Daer-en-tusschen wiert sy van diversche
 ten houwelijck versocht : maer haren vader/ die wel
 merckte/dat sy haer t'eenemael af-trock vande werelt;
 begheerde dat sy haer soude begeben als maghet te die-
 nen aen de Goddinne Westa; oft ten minste/dat sy sou-
 de langhen tijdt blijven inden maeghdelijcken staet/ om
 te dienen sijne afgoden. Hierom heeft den vader sijne
 dochter doen stellen ende wonen in eenen schoonen
 toren/wel bequaem/ende van als voorsien; haer geven-
 de voors gheselschap thien Heydensche staet-dochters
 oft Camenieren/seer wel van hem onderwesen en ghe-
 leert / om sijne dochter te verwecken ende te stouwen
 ten dienste der afgoden / ende alsoo haer eenen af-keer
 ende walginghe doen hebben vanden dienste vā Chri-
 stus I E S V S.

Voorts den vader dede maken in den voors-noemden
 toren een kleyn plaetsken/in maniere van een Oratoriū,
 oft gebede-plaetse ; hier in dede haren vader stellē sijne
 principale afgoden / ende andere af-godes-beelden / op
 dat sy allenghskens haer soude ghewennen die te die-
 nen/ende soo haer te begeben tot het officie ende dien-
 ste vande waerachtighe maghet Westa ghenaeamt;soo sy
 soude onder-richt worden vande Camenieren naer het
 bebelende onderwijsinghe van haren vader : maer dit
 en is tot gheenen effect ghekomen ; want Christina en
 heeft niet eens willen daer naer hoozen / noch en heeft
 haer noyt willen besmetten met eenige afgoderije/noch
 acn-bidden de valsche goden ; maer heeft contrarie ge-

Christina
 dochter van
 de President
 Urbanus.

Sy wort
 van haren
 vader in
 eenen toren
 besloten/ten
 dienste der
 afgoden.

daen/ende daghelijckx dooz eene bande vensters des torens aen-ghebeden met der herten ende lichaem den lebenden ende waerachtighen Godt; ende presenteerde aen Christo IESV het wierooch / 't welck was dooz de afgoden ghegheben/ende al-daer ghebrocht; ende om alsulcke hare goede ende heylighe oeffeningen/is't ghebeurt/dat eenen H. Engel dickwijls by Christina quam/om haer te besoecken/ende t'eenemael te onderwijfen in de kennisse vanden waerachtighen Godt.

Sp wordt
besocht van
eenē Engel.

Harē vader
soecht haer
af te trecken
van't ghe-
poue.

Den vader daer-en-tusschen verstaen hebbende dooz de dooz-noemde Camenieren / wat voorzēstel dat syne dochter Christina ghedaen hadde/sochte haer te verwillighen met alle soerighepdt / ende dooz alle middelen te brenghen tot syne begheerte/ende haer af te trecken vanden wegh/dien hy sagh dat sy in-gingh; haer dooz ooghen houdende d'exempelen vande dooz-ouders / die daer in gheleest hadden / ende ghestorven waren / loffelijck ende pysselijck met groote eere/achter-latende eenē heerlijcken name ende fame. Maer de maghet anderwoorde seer wijselijck/ biddende haren vader met goeder herten / dat hy haer van sulcke saecken niet en soude roeren/noch sijn snaren daer toe stellen; ende dat hy haer noch soude laten een wepnigh tijds in haren staet; ende alsoo met patientie dissimulerende/ontginght sy 't.

Sp breekt
de goudē
ende silbere
afgods-
beelden / en
gheeftse aen
den armen.

Daernaer ontstact in Christina/ ende vande soo seer in haer den yber des Christendoms / daghelijckx meer en meer/dat sy op eenen seareren dagh nam alle de afgoden van goud ende silber/die haren vader hadde ghestelt in hare Oratorie oft bid-plaetse/ in stuckē gebroek heeft ende ghebruseelt; ende 't goudt ende 't silber upbeelden / en ghedeelt aen den armen / die aen de poorte quamen in tijdt en stonden; ende somtijds wierp sy 't selve goudt ende silber met clompen ende brocken dooz de venster/ende gaf 't den armen/haer recommanderende dat sy Godt dooz haer soude willen bidden.

De Camenieren bevonden hebbende metter daedt / wat Christina bedreef / en hebben niet ghelaten 't selve aen den vader te kennen te geben/dat syne dochter eene andere religie van Christus IESVS dooz ooghen hadde. Den vader komende inden toren / ende bevindende dat d'afgoden daer niet en waren / maer ghebroken van syne dochter/ ende 't goudt ende 't silber ghegheben aen den armen; heeft hy haer heel ontkleedt / ende

nacēt

naeckt doen jammerlijck heesselen van twaelf dienaers/den eenen vooz/ende den anderen naer/tot dat sy alle heel vermoeydt waren van de slaghen: ende doen heeft hy haer doen steken in de ghebanghenisse; alwaer dat ghekomen is hare moeder/ om hare dochter te sien ende te besoecken; de welcke in de teghenwoozdicheydt van haer dochter/bitterlijck heeft gheweent/ende veel tranen ghesjort; ende dat meer is hare eyghen kleederen ghescheurdt van droefhepdt ende smerten; ende woypende haer vooz de vorten van hare dochter Christina, seer roeypende/ sprack aldus: Is't by aldien dat ghy gheen medelijden en wilt hebben ober u-selben; hebt ten minsten medelijde met ulwe goede moeder/ de welke als wanhopich is/ siende sulwe hardneekichepdt van d'eene zyde/ ende van d'andere zyde de groote/ ja uytterste gramschay van ulwen vader/ die teenemael gheresolveert is / u veel meerdere pijnen ende toymenten aen te doen / 't en zy dat ghy u laet ghesegghen. Ten minsten dissimuleert wat in de teghenwoozdichepdt van ulwen vader; ghelooft inwendigh in ulwe ziele dat u belieft/maer uytwendigh draeght u soo / dat ghy ulwen vader/ ende my wat contentement gheeft; want ick hadde veel liever te sterben / dan ghy noch soudt moeten toymenten lyden: daerom hebt met my ulwe moeder medelijden in eene alsulcke goede saecke / die ick ben van u versoekende. Wie dit al hoorde/ende daer by waren/ meynden dat Christina 't selve soude teenemael alsoo doen/als hare moeder versoecht hadde.

Maer Christina antwoorde seer wijselijcken / ende saechtmoedelijcken / ende sprack tot hare moeder aldus: Hoe mijne moeder, is dit de goede instructie ende onderwijsinghe, die ghy my gheeft, om te dissimuleren, ende my alsoo gheveynselijck houden; en weet ghy niet dat de gheveynstheyt is eene moeder van de verraderije, verre van onse persoone, ende van onse edelheydt ende conditie, de welke doet, ende maect de ghene, die gheveynst zijn, dat sy gaen mer neder-gheboogden hootde? Ter contrarie, de vrijheydt ende opentheyt, doet toonen kloeckelijck het aensicht, het voorhoof, sonder eenighe beschaemte in't gheselschap ende over al; ende is't dat het niet en betaemt aen de eene persoone van onse conditie oft qualiteyt, te dissimuleren in eenighe wereldlijcke saken; hoe veel te min betaemt het aen eene Christene per-

Sy worde
grouwelijck
ghegeesselt.

Sy worde
van haer
moeder her-
socht/ om
wat te dissimuleren in
hare religie.

Hare stant-
vasticheyde/
ende kloecks
antwoorde.

soone, haer gheveynsdelijck te draghen in't ghene dat de H. Religie aengact? want IESVS *Christus* seght: Is't by al dien dat iemandt hem schaemt my te belijde voor de menschen, dien sal ick my schamen te belijden voor mijnen Hemelschen Vader: en soo wie hem belijdt voor de menschen, dien sal hy houden voor sijnen broeder, by sijnen eeuwigen Vader. En is't dan dat ick niet en mach leven, dan dat ick sal moeten loochenen mijnen Godt ende mijn gheloove af-gaen om den wille van vader, ende moeder, ende alsoo die gheleven: Ter contrarie, soo en houde ick u niet voor mijne vvaerachtighe moeder, is't dat ghy wilt dat ick soudeloochenen mijnen waerachtighen Godt.

De moeder van alsulcke treffelijcke andt-woorde / is heel beschaemt upt de ghebanghenisse ghEGAEN / ende r'huys komende / heeft het altemael verhaelt aen haren man, Den welcken met meerdere gramschay ontfeken zijnde / beval dat men Christina voor hem soude brenghen. Als sy daer was ghekomen / vzaeghde den vader waer sijne Goden waren; ende wie heeft u soo stout ghemaecht / dat ghy die ghebroken hebt? ende waer is de vzeese van eene dochter tot haren vader? Niet-teghensstaende alle dese quade stucken sullen u vergheben worden / is't dat ghy wilt laten varen het sottie ende dwars gheloove dat ghy hebt in IESVS *Christus*, ende dat ghy wilt aenbidden de Goden / die ick aenbidde; ende by faute van dien / wilt ghy dit niet doen; soo en sal ick u niet houden voor mijn dochter / ende ick sal u tracteren als eene wederspannighe; ende argher ende wyeder sal ick met u leven / dan met eene bremdelinghe. Doen heeft dese D. maghet ghesproken: Het sal my sonderlinghe blijshap vvesen, ende eene uytnemende gratie Godts, dat ghy my niet en houdt voor uvve dochter, zijnde ende blijvende die ghy zijt; op dat ick niet en soude zijn eene dochter des duyvels, die uvven Godt is; ende daeromme verclare ick vrijelijck, ende met eene goede resolutie, dat ick Christeneben, ende neme IESVM *Christum* voor mijnen vvaerachtighen Vader.

Den President dese woorden hoorende / wierdt op sijne dochter teenemael ontfeken met gramschappe / ende gaf haer vijf seer wyede ende harde slaghen. Ende beval terstondt / dat men soude ghercedt marcken by oft vier dozinnen groote yfere naghels / ende die slaen in een houten hert / in maniere van een hekel / daer men kennip oft

Sy wordt van haren vader wederom ghevzeygh.

Sy andt-woordt vloektes deijck.

oft blas op hekel/ende daer aen vast ghemaecte zijnde dese H. maghet met den aensichte aen eenen pilaer oft colonne / wierden hare dggen met de hekel op-gehaelt/ ende het bleesch teenemael ghescheurdt; het welck dese H. maghet seer verduldighlyck verdroegh. Maer hoort wat wonders:wesende het bleesch af ghescheurt/ tot de beenders toe / soo heeft zy haer mirakeluselyck ontbonden ghebonden/ sonder eenigh ghewelt te doen; als wanneer sy met haer handen heeft op-ghenomen de stucken van haer bleesch/ die op der aerden waren ghestropt/ende die gelozpen in haer vaders aensichte/ segghende: Neempt, ende eet als eenen hont van 't vleesch, 't welck ghy gegenerereert hebt, ende versaet u met u bloet: maer aengaende mijn ziele, die ghy my niet en hebt ghegheven, daer en hebt ghy gheen macht over.

Godt weet oft desen tyran niet en is teenemael dooz furie ende gramshappe ontstelt geweest. Hy heeft bevolen te halen een groot pseren radt/ ende daer op doet opt-strecken ende binden syne dochter; ende daer onder doen ontsteken een groot vyer/ om aldaer dooz de hitte des vyers/ die van alle kanten opt-berste met ghewelt/ allenghskens langhe tormenten ende pijnen te liden. Maer stet hier een ander nieuw-mirakel: want de

Hy wort mirakelouselyck bezyt van 't vyer.

vlamme sprejde haer herwaerts ende derwaerts/ ende heeft verbrant byf hondert Heydensche menschen/van 't ghedrangh des volcx die daer teghenwoordigh waren; sonder eenighe schade aen dese H. Christina te doen. Den vader dooz Godts gratie dese straffe ontgaende; ende in plaetse van Godt te dancken/ ende tot kennisse te komen/ ende syn proffijt daer mede te doen/ ende syne dochter t'ontlaen; heeft hy gheboden/ datmen haer wel vast inden karccker soude doen sluyten / tot ontrent den midder-nacht; ende alsdan met eenen grooten steen aen den hals binden / ende alsoo inden poel ghenamnt Dulsyn woypen; 't welck alsoo ghedaen wierdt: maer als dese H. maghet in 't water lach / heeft sy begonst te

Angelycke eock van 't water.

swemmen / ende bröchte met haer desen grooten steen/ als oft maer een lichte plupme gheweest en hadde; ende heeft op den selven tijdt een schoon ghebedt tot Godt ghesproken/ segghende: Gheloeft, gheeerdt, ende grootelijcx zy gebenedijdt dese goddelijcke voorsichticheyt, die my tot nu toe bewaert heeft, ende toegelaten, dat ick soude zijn in eene bequame plaetse, om t'ontfangen het

H. Doop-

H. Doopsel: ende daeromme, ô mijnen goeden Schep-
per ende Salichmaker, ick bidde u oodmoedelijcken, dat
u sal believen ten goeden eynde te brenghen, uwe god-
delijcke voorsichticheyt, en my senden, die my soude mo-
gen verleenen het H. Doopsel; op dat ick soude moghen
bekent worden, u toebehoorende, ende bequame tot het
rijcke Godts ende 't Paradijs, alleenlijck den ghenen, die
herboren zijn door het H. Doopsel, toekomende. Dit
ghebedt ghesproken hebbende; siet eenen grooten hoop
Enghele daer komen/ ende een van hen haer vertroos-
fende/ heeft haer ghedoopt inde regenwoordicheyt van
de dienaers/ ende den President Urbanus. Ende op den
selven tijdt/ heeft Christina haer ghevonden t'eenemael
ghesondt ende ghenesen; ende komende voor het huys
van haren vader/ die haer daeghs daer naer stende/ de-
dese binnen komen / ende seyde: Door wat tooverije/
doet ghy sulcke boosheydt? De H. maghet antwoorde:
Noempt ghy Godts mirakelē tooverije? Het is verre van
u, om tot kennisse te komen, ende te bidden om de hul-
pe ende gratie Godts; maer ick sie dat ghy verhart zijt in
u quaet, ende sult qualijck-varen, in uwe sonden sterven,
ende voor den duyvel vaeren.

Den vader dit hoorende/ heeft sijn dochter wederom
doen inden karcher steken/ ende beval dien naer volgen-
de nacht haer aldaer t'onthalsen/ op dat hyse niet meer
en soude sien. Het welck niet gheschiet en is: want op
de selve ure is den vader bebanghen gheweest met een
schuddinghe ende bebinghe van alle sijne leden; ende
legghende in sijn bedde/ zijn de duyvels ghekomen inde
teghenwoordicheydt van sijne huys-ghenooten/ hebben
hem alle sijne lidt-maten van een ghescheurt/ ende sijne
arme ziele ter hellen ghevoert. En dit was d'oorzake
dat Christina in 't leven bleef/ ende door 't bevel van ha-
re moeder verlost/ ende in hare vyzheyt ghestelt wiert.
De welcke by haer moeder woonēde/ preeckte ende ver-
maende hare moedere dat sy soude d'afgodderije laten/
ende in Godt gelooven.

Dese vyzheyt van Christina en duerde niet langhe;
want naer haren vader/ quam eenen anderen President/
sen seer wreeden tyran met name Dion; den welcken
gheweest hebbende eensdeels raets-man / ende antheur
van alle de pijnen ende tormenten diemen dese H. maget
Christina aenghedaen hadde/ heeft die saken willen ver-
volghen;

Doort ghe-
doopt van
ene Engel.

Haer vader
rouwelijck
gestraft/ en
p verlost.

bolghen; ende haer doen komen inde bierschare; haer
braghende oft sy gheen woegen van conscientie en had-
de/ dat sy door haer wederspannicheyt hadde oorzake
ghegheben/dat haren vader soo ghestorven was/ ende
oft sy niet en wiste/ dat de kinderen schuldich zijn alle
sonderbanicheyt aen vader en moeder? Christina ant-
woorde/ dat het quam niet door haer, maer door de we-
derspannicheyt vanden ghenen, die naer soo veel verma-
ninghen van Godts weggen, niet en wilde verstaen, noch
verlaten sijne afgoderije, ende gheloo ven inden warach-
tighen Godt IESVS Christus.

Den tytan dit ende veel meer hoorzende/ ende siende
't boornemen van Christina, wel wetende dat hy niet
en soude op doen/ heeft doen brenghen een pferen vat/
in een maniere van een cuppe; het welck hy heeft doen
vullen met olve/peck/ wasch/ en haer: hy dede dat smit-
ten ende t'samen sieden/ende dese h. maghet heer naecht
daer in woyen. Sy daer in zijnde/en is niet beschadicht
gheweest/ noch en heeft gheen pijn geleeden; maer heeft
aldaer Godt gheloeft ende ghedancke van sijne goetheyt
ende wijsheyt/ ghelijck die dy jonghelinghen deden in-
den gloependen oven. Dion door dit alfulckē groot mi-
rakel/ wesende seer bedroeft ende ontfelt/ ende 't selve
de tooverpe ende 'sduybelsch bedijff toe-schijvende/
heeft haer doen af-scheeren allen 't haer ober haer ghe-
heel lichaem/ ende alsoo doen leyden voor het afgodts-
beelt van Apollo: maer inden inganck vanden Tempel
beghonst dese heylighe maghet te roepen met luyder
stemme/ende bebal inden name IESV Christi, dat het
selve beelt soude verlaten de plaetse daer het stont.
Het welck op de selve ure gheschiedde/ ende het quam
ligghen voor de voeten vanden President Dion/ en-
de is daer in affchen verandert. Waer af den Presi-
dent soo verbaest ende verschrickt was/ dat hy ter
aerden neder-viel/ op de selve plaetse inde affchen/ ende
stack de moort.

Door dit mirakel zijnder bekeert geweest dy dyssent
Heydensche menschen tot het Christen gheloove/ ende
hebben dese h. maghet laten by gaen. De welke we-
deromme haer begheben heeft by hare moeder te woo-
nen/ de selve altydts vermanende dat sy het Catholijck
gheloove soude aenbreeden. Ende dit dede sy niet alleen
aen hare moeder/maer aen allen het volck ende de heele
ghemeyne/

Sy wort og
een miens
vervolgh
ende inde
operschare
ghebrocht.

Sy wort in
een pferen vat
met peck en
olte ghewilt/
mirakeluse-
lyck be-
waert.

Sy vernielde
met hare ge-
beden een
af-godts
beeldot.

Sy wort
widerom
by-gelaten
door de
doodt des
Presidenten.

gemeente/niet sonder profijt. Want daer wiert een groot
getal bekeert tot het gheloobe.

Den rechter-stoel en was niet langh sonder rechter:
want naer dien/quam eenen ghenaeint Julianus/desen
meynde/dat hy syne dinghen veel wijselijcker soude aen-
legghen dan syne voorsaten (doch al sonder eenigh recht)
ende dede dese H. maghet woypen in enen heeten oven/
bebelende dat-men dien sonder op-houden soude met
hout in brandt houden: maer siet een derde mirakel/
het welck alle d'andere te boven ghingh: want dese H.
maghet was in den heeten oven / brandende ende bla-
kende / vijf daghen ende vijf nachten achter een sonder
eenigh letsel oft hinder / ende sonder eenighe pijn / jae
sonder eenen draet van hare kleederen te verbranden/
noch te gheraken. Waerom desen Julianus oock het
ghevoelen hadde/dat den President Dion te voren ghe-
hadt hadde; te weten / dat Christina eene tooveraersse
was/ende dat al haer bedryf doo? tooverijse gheschiedde.
Ende dit was oorsaecke dat hy dede komen den alder-
meesten ende vermaertsten toobenaer / die hy doen ter
tijdt konde vinden; aen den welcken hy beval / dat hy
doo? syne konste van tooverijse/dede komen twee serpen-
ten/twee slanghen/ ende twee basilisques/van de alder-
benijnigste ende schadelijckste van dese d'ij soorten van
serpentes. Het welck desen toobenaer alsoo ghedaen
heeft. De twee serpentes quamen lecken de voeten van
dese H. maghet; de twee slanghen quamen omcinghelen
hare borsten; de twee basilisques stelden haer op hare
schouderen/ sonder eenigh hinder ofte schade; maer ter
contrarien beschermiden dese H. maget van allen kon-
mer. Ende als desen toobenaer wilde de voornoemde
serpentes terghen / dat-se dese H. maghet souden eenich
hinder aendoen; soo vloghen s'om synen hals/ en keel;
ende souden hem vernielt hebben/ende versmacht:maer
roepende ende biddende den Godt van de H. Christina,
ende niet willende in enen anderen Godt gheloooven/
is hy doo? het bevel van de heplige maghet verlost ghe-
weest van de serpentes; ende hy wilde ghedoopt wesen/
ende Christen worden. Christina beval aen de serpentes
verre van daer te vertrecken in de wildernisse / sonder
iemande schadelijckte wesen: t welck alsoo geschiedt is.
Julianus / naer alle dese wonderlijcke wercken ende
mirakelen / heeft in sijn voornemen voortd' ghegaen.
Eerst

Hy blijft 5.
dagen ende
ende 5.
nachten on-
ghehindert
in enen
glopenden
oven.

Hy blijft
omgekrencht
van de ve-
rijnighe
gebierten.

Eerst heeft hy haer de borsten doen af-snijden / ende in
 de plaetse van bloedt / is daer melck upt-gheloopen.
 Daer naer dede hy hare tonghe upt-trecken. Dit ghe-
 daen zijnde/en heeft sy niet laten te spreken soo perfec-
 telijck/als oft sy hare tonghe noch hadde; ende haer ne-
 der-buighende / ende haer af-ghesnedene tonghe ne-
 mende / heeft die gheworpen teghen den siechter / seg-
 ghende: Ghy hadt beter ghehoort, ende gedaen naer den
 raedt, dien dit cleyu stucxken vleeschs u wilde gheven
 voor uwe salicheyt; maer uwe boosheyt heeft u verblind.
 De tonghe gheraecte den siechter in d'ooghe/ waer af
 hy losch wiert; hierom vergramyt zijnde / dede dese H.
 maghet naeckt binden aen een colonne / ende aldaer
 met pijlen doorschieten; waer van twee door-
 schooten haer borst/ ende twee andere haer herte/ ende enen pyl
 hare syde; wesende in desen staet / heeft sy hare ooghen
 op gheheben na den hemel/doende haer ghebedt/ sprack
 aldus: O mijnen soeten Salichmaker IESV *Christe*, mij-
 nen Schepper alleen, komt nu in dese ure halen, ende
 met u nemen uwe arme dochter *Christina*, ende leydese
 daer boven, in uwe heylighe glorie. Zoo haest en waren
 dese woorden niet ghesproken / met den H. mont / oft
 hare H. ziele schepde upt dat H. lichaem / ende wierdt
 ghebraghen door de HH. Engelen inde armen van ha-
 ren Bruydegom IESVS Christus, wien sy alle eere ende
 glorie inder eeuwichheit; Amen.

wonder-
 lycke mira-
 kelen in haer
 togmenten.

Wort met
 pijlen
 door-schoo-
 ten.

HET

S CHRISTINA mirabilis Virgo

24 Julij

Ioan. Cnobbaert exc